

Ricard Lamote de Grignon i l'Orquestra Simfònica de Girona

Joan Gay i Puigbert
Joaquim Rabasseda i Matas

Resumen. *Ricard Lamote de Grignon y la Orquestra Simfònica de Girona*

Después de diversas iniciativas ciudadanas de principios del s. XX, en 1929 se creó la *Orquestra Simfònica de Girona*, ligada en cierto modo a *l'Associació de Música*, fundada en 1922; fue su presidente Josep M. Dalmau i Casademont, quien logró crear la orquesta. Su primer director fue Ismael Granero, músico de la guarnición militar de Girona; desde la primavera de 1932 se hizo cargo de la dirección Ricard Lamote de Grignon, que imprimió un ritmo creciente de calidad interpretativa y variedad de repertorio, con numerosas primeras audiciones y estrenos. La vida de la orquesta terminó en 1937, debido a la Guerra Civil. (F.B.B.)

Résumé. *Ricard Lamote de Grignon et l'Orchestre Symphonique de Gérone*

À la suite d'initiatives diverses entreprises dans la ville au début du XXe siècle, l'*Orchestre Symphonique de Gérone* est créée en 1929, liée d'une certaine façon à *l'Associació de Música*, fondée en 1922; son président, Josep M. Dalmau i Casademont est le fondateur de cet orchestre. Son premier directeur est Ismael Granero, musicien de la garnison militaire de Gérone; au printemps 1932, la direction est à la charge de Ricard Lamote de Grignon à qui l'on doit le rythme croissant de la qualité de ses interprétations et la variété du répertoire, ainsi que de nombreuses premières auditions et inaugurations. La vie de l'orchestre s'achève en 1937 en raison de la guerre civile. (F.B.B.)

Abstract. *Ricard Lamote de Grignon and the Symphonyc Orchestra of Girona*

After numerous grassroots initiatives at the beginning of the 20th century, in 1929 the *Symphonyc Orchestra of Girona* was founded, linked to a certain degree to the *l'Associació de Música*, founded in 1922, whose president Josep M. Dalmau i Casademont, set up the orchestra. Its first conductor was Ismael Granero, a musician from the Girona military establishment. From the spring of 1932, the conductor was Ricard Lamote de Grignon, who imposed on the orchestra an increasing degree of interpretational quality and variety of repertoire, with numerous first performances. The life of the orchestra ended in 1937, due to the civil war. (F.B.B.)

Zusammenfassung. *Ricard Lamote de Grignon und das Sinfonieorchester aus Girona*

Nach verschiedenen Bürgerinitiativen am Anfang des 20. Jahrhunderts wurde 1929 das *Sinfonieorchester von Girona* gegründet, welches sich auf gewisser Weise an den 1922 gegründeten *l'Associació de Música (Musikverband)* bindet; sein Vorsitzender war Josep M. Dalmau i Casademont, dem es gelang, das Orchester zu gründen. Sein erster Dirigent war Ismael Granero, Musik aus der Militärgarnison von Girona; ab Frühling 1932 wurde es dann von Ricard Lamote de Grignon dirigiert, der einen steigenden Rhythmus von darstellender Qualität und Vielfalt im Repertoire mit zahlreichen ersten Konzerten und Premieren. Das Orchesterleben endete 1937 aufgrund des Bürgerkrieges. (F.B.B.)

1. La ciutat i l'Orquestra

La vida musical gironina del segle XX va arribar a un dels seus episodis més brillants amb la constitució, el 1929, de l'Orquestra Simfònica de Girona. Durant els seus quasi vuit anys d'existència, aquesta entitat va actuar com a eina de recepció i difusió de repertoris musicals fins aleshores desconeguts en terres gironines; també com a agent dinamitzador del mateix ofici musical i de l'element humà que l'integrava i, per sobre de tot, com un instrument de cultura per a la ciutat i el seu territori d'influència.

Naturalment, la creació de la Simfònica de Girona seria quasi inexplicable si no es prengués en consideració el context d'un impuls general en l'activitat musical de la ciutat, un procés maduratiu que arrenca de l'inici del segle. Partint d'un panorama més aviat pobre i provincià, que havia tenyit els darrers anys del XIX, una nova generació de músics va començar a treballar entorn a 1900-1905 al redós d'algunes formacions de cambra (Trio Gerió, Sexteto Artístico Gerundense) i d'un incipient gresol cultural, estructurat entorn a algunes tertúlies (al Cafè Vila o al Norat), entitats com la Casa de Música Sobrequés (a partir de 1904) i la seva revista musical *Scherzando...*, o bé l'emblemàtica societat *Athena*, inaugurada el 1913¹. Cenacle aglutinador del nucli noucentista a la ciutat, va ser d'allí que va sorgir (l'any 1916) l'orquestra de la Societat Gironina de Concerts. La seva curta vida (només dues actuacions) no és obstacle per suggerir ja una empena que no existia a Girona vint anys abans. I té la virtut de consagrar algunes constants que es van repetir el 1929 en l'Orquestra Simfònica (i també el 1941 en la «Filarmónica»): sumar els esforços dels millors músics de la ciutat amb alguns instrumentistes de vent que procedien de la banda militar, sota la direcció del músic major del regiment².

1. D'aquest interessant teixit musical, se'n poden seguir les traces a: CIVIL, Francesc *El fet musical a les comarques gironines en el lapse de temps 1800-1936*. Girona: Caja de Ahorros de Cataluña, 1971.
2. El 1916, el director de la Societat Gironina de Concerts va ser el figuerenc Antoni Juncà (1875-1952). El 1941-42, va ser Ramon Arnau i Serrano (1895-1963) l'impulsor de la «Orquesta Filarmónica de la Obra de Educación y Descanso» de la Confederación Nacional de Sindicatos.

L'inici de les activitats de l'Associació de Música de Girona, a partir del curs 1922-23, podria considerar-se una cristallització de tot el conjunt d'iniciatives que s'havien produït anteriorment. Un punt d'arribada no exempt de certa consciència històrica, tal com ho reflecteix el manifest que el secretari de l'entitat —en el moment de la seva fundació— dirigia a l'Ajuntament:

[...] Totes les manifestacions musicals realitzades en la nostra ciutat, han tingut un caràcter episòdic, i nosaltres creiem que sols regularitzant la llur celebració, fent-les periòdiques, serà possible infondre en el ritme vital de la nostra ciutat totes les finors espirituals que es deriven del conreu de la música selecta³.

Efectivament, es va instaurar la pauta d'un concert mensual (d'octubre a juny, inclosos) en correspondència amb la florida d'associacions similars arreu de Catalunya. A Girona, però, va anar íntimament vinculada al naixement de l'Orquestra Simfònica, gestada des del mes de maig de 1929, quan l'Associació de Música es trobava ja en el seu setè curs. De fet, els components de la Junta Directiva de l'Orquestra van ser els mateixos que els de l'Associació: Josep de Batlle i Lleó Audouard, president i vicepresident d'aquesta, figuraven també amb càrrec de directius a la Simfònica, tot i que l'ànima veritable en va ser Josep Maria Dalmau i Casademont (1889-1958), secretari de l'Associació i president de l'Orquestra, l'autèntic home clau al llarg de tots els anys de vida de la formació. És així també que s'explica la intervenció freqüent de l'Orquestra Simfònica de Girona en els concerts convocats per l'Associació, tot i tractar-se d'entitats formalment independents⁴.

Ismael Granero, músic militar destinat a Girona, va ser el primer director amb què va comptar l'Orquestra, i se'n va mantenir al capdavant des del moment de la fundació fins al febrer de 1932. Va ocupar aquest lloc —ja fins la dissolució definitiva de l'Orquestra— Ricard Lamote de Grignon, que arribava a Girona acreditant ser «un mestre de prestigi»⁵. Veritablement, sota la seva batuta l'entitat va experimentar un clar procés de millora, que pot constatar-se tant en l'àmbit del repertori treballat com en les crítiques aparegudes a la premsa i, anant més enllà, fins en l'alt grau d'identificació que va assolir amb el públic filharmònic gironí. En realitat, la mateixa existència de l'Orquestra i els incomptables elogis que va anar recollint, eren viscuts com un motiu

3. Arxiu Històric de Girona, Secció Cultura-Teatre, Lligall 18.

4. El 16 de gener de 1933, J. M. Dalmau va ser homenatjat «com a creador de l'Orquestra Simfònica de Girona». Aquesta va intervenir en els següents concerts de l'Associació de Música: n. 79 (27 de juny de 1930, clausura del VIIIè curs), n. 98 (22 de juny de 1932, clausura del Xè curs), n. 108 (20 d'octubre de 1933, clausura de l'XIè curs), n. 117 (20 de juny de 1934, clausura del XIIè curs), n. 118 (21 de novembre de 1934, inauguració del XIIIè curs), n. 126 (23 d'octubre de 1935, clausura del XIIIè curs). Va intervenir també en concerts organitzats per altres associacions de música catalanes: a Sant Feliu de Guíxols (16 d'octubre de 1929), Figueres (18 d'octubre de 1929), Reus (22 d'octubre de 1929), Sabadell (23 d'octubre de 1929) i Manresa (6 de novembre de 1931).

5. Aquesta era la figura que cercava la Junta de l'Orquestra, segons els acords d'una reunió a principis del 1932. Vegeu *Scherzando*, n. 253, 10 de març de 1932, p. 8.

d'enorgulliment per a un bon nombre de ciutadans. D'aquest factor, en resta encara una unànime memòria popular, així com també diversos testimonis publicats⁶.

Volem oferir un breu balanç, en aquesta comunicació, de l'empremta que Ricard Lamote de Grignon va deixar en l'entitat, dins del marc d'un estudi més ampli sobre la trajectòria global de l'Orquestra Simfònica de Girona, que actualment tenim en curs de redacció.

2. L'home i l'orquestra

Ricard Lamote de Grignon va iniciar les tasques de direcció de la Simfònica de Girona a finals de primavera de 1932, en un moment especialment delicat per a la formació. L'home que fins aleshores havia ocupat aquesta plaça, el músic militar Ismael Granero, havia estat destinat a Alacant a finals de l'any anterior, i es veia obligat a abandonar l'Orquestra després d'una vintena llarga de concerts. Les crítiques aparegudes al diari *El Autonomista* i a la revista *Scherzando...* s'encarreguen de constatar que l'eufòria inicial havia deixat pas a un cert estancament, que comportà una davallada en l'assistència del públic als concerts i, fins i tot, alguna actuació poc aconseguida. És ben significatiu que aquests mateixos problemes es fessin sentir també en el darrer concert dirigit per Granero, concebut com un homenatge vers la seva tasca, i celebrat el 25 de febrer de 1932:

L'absència del públic a les manifestacions valuoses, no és pas mai prou justificada si bé en l'ocasió que ens ocupa, en té una explicació en el confeccionament del programa, la majoria de les obres conegudes i interpretades mantes vegades per la mateixa Orquestra [...] Havem de dir sincerament que en altres audicions se'ns havia presentat més compacta i segura; hi trobarem a mancar aquella necessària compenetració entre les bel·leses dels autors i els intèrprets; en una paraula: ens feia l'efecte que aquest concert, fou celebrat solament per a donar la sensació de què l'obra de l'orquestra estava en plena vida sens tenir en compte que no era aquest el moment més oportú⁷.

La situació de l'entitat demanava, doncs, una actuació decidida per sortir de la crisi, i els primers indicis no es van fer esperar. Al cap de pocs dies del concert de comiat a Ismael Granero, es va reunir la Junta Directiva de l'Orquestra per tal de prendre «importants acords que assegurin l'estabilitat de l'agrupació»⁸, de la qual cosa es pot deduir que aquesta perillava. Es pren formalment la decisió de nomenar un altre director, tot i que des de força abans ja s'havien fet algunes passes en aquest sentit, especialment a través dels contactes i coneixences que podien tenir a Barcelona alguns gironins implicats en la vida cultural de

6. Volem agrair en aquest punt les aportacions personals de Josep M. Serra i Castelló, Salvador Dabau i Caussa, Jordi Gibert i Gibert, Josep Viader i Moliné i Joaquim Pla i Dalmau.

7. *Scherzando*, n. 253, 10 de març de 1932, p. 5.

8. *Scherzando*, n. 253, 10 de març de 1932, p. 8.

la ciutat⁹. El nomenament de Ricard Lamote de Grignon, però, no es va fer públic fins a principis del mes de juny, tot i que és ben probable que fos un fet ja amb anterioritat a la data de l'11 d'aquell mes, en què va aparèixer una escueta nota al diari *El Autonomista*. En tot cas, la figura de Josep Maria Dalmau apareix de nou reforçada en tot el procés de canvi de director, i els indicis documentals i orals recollits fins ara apunten que la seva amistat amb Joan Lamote de Grignon va propiciar la vinguda del seu fill a Girona. Aquest extrem trobaria elements de confirmació en la presència de Joan en el concert de presentació de Ricard com a nou director de l'Orquestra Simfònica de Girona. Aquest va tenir lloc el 22 de juny de 1932, i era la clausura del desè curs de l'Associació de Música. La segona part del programa estava integrada per dues obres de Joan Lamote de Grignon, que ell mateix va dirigir, ocupant el lloc del seu fill a l'escenari: es tractava del recull *Tres cants populars* i del *Scherzo sobre un tema popular català*¹⁰.

Ricard Lamote de Grignon es va trobar a Girona amb una plantilla de quaranta-cinc experimentats professionals, procedents quasi tots de la primera etapa de l'Orquestra. Combinaven els concerts i assaigs d'aquesta amb l'activitat en altres formacions, ja fossin orquestrines de ball o agrupacions de cambra, o bé el treball en cinemes, cobles de sardanes i la composició. La Simfònica va ser un punt de trobada on van coincidir els elements més significatius de la generació dels músics nascuts a les darreries del mil vuit-cents i, ahora, hi figurava també un bon grapat de joves intèrprets que, en molts casos, havien estat alumnes dels primers¹¹. Es tractava, en resum, de la viva representació de l'estament musical gironí, de tal manera que, en les cròniques dels concerts, és ben comprensible que la premsa sempre faci referència a «la nostra Orquestra». Del grau de popularitat i identificació per part del públic

9. Ho testimonia una carta rebuda per Carles Rahola el gener de 1932, on Eduard Valentí —empordanès afincat a Barcelona— li deia: «En quant a la Simfònica, digui al Sr. Dalmau que, cas de no tenir encara director per aquella data, ens seria fàcil fer venir en bones condicions un director de Barcelona, per exemple Lamote de Grignon». Vegeu Narcís-Jordi Aragó i Josep Clara, *Els epistolars de Carles Rahola. Antologia de cartes de cent corresponents (1901-1939)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat i Ajuntament de Girona, 1998, p. 519.
10. En aquesta mateixa orientació, caldria anotar que Joan Lamote de Grignon va tornar a Girona el 16 de novembre del mateix any, però aleshores amb tota la Banda Municipal de Barcelona, a la qual l'Associació de Música va confiar la celebració del seu concert número cent. En aquella ocasió, els papers es van intercanviar, i va ser Ricard qui prengué la batuta per dirigir una obra pròpia en l'última part del concert: la suite simfònica d'*El Ruso*.
11. El professor de violí Joaquim Vidal i Muní (1865-1948), el violoncel·lista i dinamitzador cultural Tomàs Sobrequés i Masbernat (1878-1945) i el primer violí de l'Orquestra Josep Saló i Bos (1885-1969) podrien representar el primer grup. Així mateix, també van tenir-hi un paper destacat dos dels músics més respectats de la ciutat: el pianista Francesc Casellas i Castellet (1895-1974) i el sardanista i director de cors Josep Baró i Güell (1891-1980). Entre els més joves, Josep M. Carbonell, Lluís Moreno i Joan Guillaume havien estat alumnes de Vidal, Josep M. Serra i Josep Moreno eren deixebles de Sobrequés, Francesc Puntonet de Saló i el destacat clarinetista Narcís Costa havia estudiat harmonia amb Baró i composició amb el mateix Ricard Lamote de Grignon a Barcelona.

en pot donar una idea la nota següent, publicada el mateix dia del concert de presentació del nou director:

Los ensayos realizados por la Orquesta Sinfónica bajo la dirección de su nuevo director Ricard Lamote de Grignon han sido seguidos por buen número de personas, prueba evidente del interés por nuestra Orquesta. El juicio unánime después de estos ensayos es el de un éxito rotundo para nuestros músicos y también para nuestra Asociación de Música que sabe prestar el apoyo debido a nuestros artistas¹².

3. L'aportació musical de Ricard Lamote a Girona

Quan Ricard Lamote de Grignon va fer-se càrrec de l'Orquestra Simfònica de Girona com a nou director, aquesta feia dos concerts ordinaris a l'any: un a la primavera, coincidint amb la clausura del curs de concerts de l'Associació de Música de Girona, i l'altre a la tardor, durant les fires i festes de la ciutat¹³. La preparació d'aquests concerts començava unes setmanes abans, i el director es desplaçava expressament a Girona per als assaigs: tot i ser una entitat orquestral estable, la seva actuació era puntual, i els seus components mai van abandonar altres formacions amb les quals compaginaven l'Orquestra. La dedicació de Ricard Lamote de Grignon a l'Orquestra Simfònica de Girona l'ocupava uns mesos concrets a l'any¹⁴, i sempre va estar més o menys marcada per aquesta intermitència, en la qual entra també en joc el seu treball a la Banda Municipal de Barcelona.

No hi ha dubte que en l'etapa de Ricard Lamote, l'Orquestra arriba als resultats artístics més satisfactoris de la seva evolució. Al llarg de cinc anys, podem resseguir en la premsa local una valoració molt positiva del seu treball, fins a arribar a transmetre la idea que és gràcies al músic de Barcelona que l'or-

12. Vegeu *El Autonomista*, 22 de juny de 1932.

13. En la mateixa reunió en què la Junta Directiva de l'Orquestra decideix buscar un nou director, també s'arriba a l'acord que l'agrupació faci dos concerts anuals (*Scherzando*, núm. 253, març 1932, p. 8). Un any després, arran d'una polèmica sobre l'obligació de l'Orquestra de fer algun concert gratuït, el consistori acorda que l'única obligació de l'Orquestra a canvi de subvenció municipal serà fer dos concerts a l'any, que seran de pagament. Això no obstant, a partir d'octubre de 1933, es programa un concert popular gratuït per a les fires, sota el patronatge de l'ajuntament.

14. Sembla que en un principi Ricard Lamote de Grignon podia no saber ben bé les obligacions que l'Orquestra li exigia. En una carta del 14 d'octubre de 1932, adreçada a Carles Rahola, queda palès que encara desconeix quan tornarà a tocar: «Aquesta incertesa meva, d'aquest estiu, ha fet que no hagi pogut ocupar-me molt de la Simfònica de Girona. De totes maneres, com que en guardo un record gratíssim ja tinc mig combinats uns programes que em penso interessaran. Un dia d'aquests escriuré al President de la OSG l'amic Josep Maria Dalmau» (A.H.G., Fons Carles Rahola, Epistolari, ref. 4334, 14 d'octubre de 1932). Per altra banda, pocs dies abans, el 12 d'octubre, apareix publicada en la premsa la notícia que l'Orquestra estava preparant el pla d'actuació de la temporada i que es preveia una propera actuació per a les fires (*El Autonomista*, 12 d'octubre de 1932), de la qual el director sembla que no n'estava assabentat. Finalment, el concert es va celebrar el 31 d'octubre.

questra ha arribat a obtenir cert prestigi. Cada nou concert es valora com una superació de l'anterior, i en cap moment es percep una davallada de l'entusiasme en la recepció de les seves actuacions. En l'anunci d'un dels darrers concerts pot llegir-se l'anotació següent:

[...] la nostra meritíssima Simfònica que, creada pel Mtre. Granero, ha assolit sota el guiatge de Mtre. Ricard Lamote de Grignon una consideració que envejarien altres agrupacions semblants de poblacions de molta més importància pel nombre d'habitants¹⁵.

La consideració general és que, amb el nou director, l'Orquestra Simfònica arriba a ser una entitat orquestral de primera categoria, excepcional en el marc gironí.

D'aquesta segona etapa de l'agrupació, en destaquem dos aspectes: la millora en la interpretació i l'encert de la programació. Si bé el nombre de concerts realitzats per any no augmenta, sí que hi ha un increment de les primeres audicions i estrenes. En els catorze concerts documentats de l'Orquestra sota la direcció de Ricard Lamote, hi trobem quinze primeres audicions i quatre estrenes¹⁶, dues de les quals són obres del mateix Ricard Lamote. Les altres dues són *La non non dels camps*, sardana de Narcís Costa¹⁷, i *Cinc Petits Poemes* d'Agustí Grau¹⁸.

Abans de ser nomenat director de la Simfònica, Ricard Lamote ja era conegut a Girona com a compositor¹⁹, i no és estrany que l'Orquestra oferís també la interpretació d'algunes de les seves obres quan ell se'n va posar al capdavant: el 20 d'octubre de 1933 té lloc a Girona l'estrena de la instrumentació d'«El carrer, el guitarrista i el vell cavall» corresponent a *Suburbis* de Frederic Mompou; el 21 de novembre de 1934 es produeix l'estrena de les *Quatre petites pas-*

15. *El Autonomista*, 31 de gener de 1937, p. 1.

16. Primeres audicions de l'Orquestra Simfònica de Girona sota la direcció de Ricard Lamote de Grignon: *Petita Suite* de Debussy (22 de juny de 1932); *Simfonia n. 13* de Haydn (32 d'octubre de 1932); *Concert n. 4 en La* de Haendel i *Catalanesques* de Millet (29 de maig de 1933); *Concert per a violoncel i orquestra* de Haydn (20 d'octubre de 1933); «El Plany d'Ingrid» i «La cançó de Solveig» del *Peer Gynt* de Grieg, la *Simfonia Pastoral* d'Arriaga i *En les estepes d'Àsia Central* de Borodin (20 de juny de 1934); *Concert per a piano i orquestra en Re Major* de Mozart i *La Gruta de Fingal* de Mendelssohn (21 de novembre de 1934); *La Flor* de Ricard Lamote de Grignon (6 de juny de 1935); Primera Suite de *L'Arlesiana* de Bizet, *La Processó Nocturna* de Rabaud i «Cavalcada» de *La Walkyria* de Wagner (21 d'octubre de 1935); «La Pagoda» del ballet *El Rusc* de Ricard Lamote de Grignon (15 de gener de 1937). L'augment de primeres audicions fou molt ben rebut pel públic gironí.

17. Narcís Costa Horts (1907-1990) havia estudiat harmonia i composició amb Ricard Lamote a Barcelona, a partir de 1925. És autor de cançons, música coral, sardanes i obres instrumentals.

18. Com Ricard Lamote de Grignon, Agustí Grau formava part del grup Compositors Independents de Catalunya.

19. Per exemple, en el concert de la mateixa Orquestra Simfònica de Girona i de l'Institut Català de Rítmica i Plàstica, celebrat a Girona el 30 d'octubre de 1931, s'hi interpreta la seva obra *Ballades*.

torals; el 6 de juny de 1935 l'Orquestra intervé en la representació que es fa al Teatre Municipal de *La Flor*; i el 15 de gener de 1937 s'interpreta «La Pagoda», d'*El Rusc*²⁰.

La instrumentació del primer moviment de l'obra per a piano de Mompou va ser feta anteriorment i per al concert de presentació a Madrid del grup de Compositors Independents de Catalunya, que finalment no arribà a celebrar-se. Tanmateix, és a Girona on s'estrena de manera absoluta aquesta obra en la qual per primera vegada el nom de Mompou va associat a una obra per a orquestra. El fet que Lamote dominés la instrumentació va col·laborar molt en la valoració del músic com a director de l'Orquestra per part del públic i dels músics gironins.

Les *Quatre Petites Pastorals* van ser compostes, segurament, poc abans d'estrenar-se. Amb aquest obra breu i de factura moderna, Ricard Lamote va guanyar el Premi Granados de Composició, quatre anys després. Consta de quatre moviments, tots ells estructurats al voltant d'un solista: «Del record» (oboè), «De la calma en el cim» (flauta), «De la ingènua molinera» (clarinet) i «Del galant caçador» (trompa). En general, les composicions de Ricard Lamote de Grignon es reben a Girona com a innovadores i de concepció fina. Com a compositor, la imatge del director de l'Orquestra Simfònica és de modernitat.

Un dels esdeveniments més destacats en la vinculació de l'Orquestra amb la ciutat va ser la representació de l'òpera infantil *La Flor*, en el marc d'un festival benèfic, organitzat pels «Amics del Grup Escolar Ignasi Iglésies», patrocinat per l'Ajuntament de Girona i amb la col·laboració desinteressada de tots els intèrprets. En la primera part hi intervingueren diferents conjunts d'alumnes dels grups escolars Bruguera, Eiximenis, Ramon Turró i Ignasi Iglésies, amb cançons, recitats i gimnàstica rítmica. En la segona, es representa aquesta òpera en un acte, de set escenes breus, amb música i llibret originals de Ricard Lamote de Grignon. La direcció escènica va anar a càrrec d'un conegut aficionat local, Artur Lluset, i el decorat, a partir dels esbossos de l'autor, fou pintat expressament per l'artista gironí Joaquim Oliveres. El vestuari, també a partir dels dissenys de Lamote, va ser confeccionat per la Casa Patuel de Mataró²¹.

Per a la bona imatge que es va guanyar a Girona el director de la Simfònica, la representació de *La Flor* va ser important, ja que en ella apareix com un músic complet: compositor, llibretista, director, dissenyador del vestuari i de

20. El ballet *El Rusc*, sobre llibret de Lola Anglada, va ser compost el 1928 i estrenat a Barcelona en els concerts de quaresma del Liceu. A Girona, ja va ser interpretat per la Banda Municipal de Barcelona, en format suite, en el concert número cent de l'Associació de Música (16 d'octubre de 1932). El mateix Ricard Lamote va dirigir aquesta obra.

21. *La Flor* havia estat un encàrrec del Grup Escolar de l'Escola Normal de la Generalitat de Catalunya, que s'havia estrenat a Barcelona pocs mesos abans, el 20 de desembre de 1934. A Girona, el repartiment fou: J. Pradel, J. Gou i J. Colls, deixebles de les escoles de l'Ateneu Social Democràtic (tres fills); Anna Busquets (mare); J. Vall-llosera (gegant); J. Poch (captaire); J. Albareda (vell); Orfeó «Cants de Pàtria» (homes i dones del poble, noies que renten).

l'escenografia. Aquesta definició completa de Ricard Lamote de Grignon era estimada pel públic gironí, que veia en ell un compositor modern i, amb paraules de Carles Rahola, un «esperit obert a totes les correnties musicals del passat i del nostre temps»²², que aconseguia obtenir el màxim rendiment dels músics de l'Orquestra.

Per la seva banda, tot apunta a assenyalar que Lamote estava a gust amb l'Orquestra, ja que li permetia treballar amb rigor i realitzar-se com a director²³. En una entrevista que li fa Carles Rahola, publicada a *El Autonomista* del 20 de juny de 1934, ens comenta sobre els músics de la seva agrupació:

Són [...] uns admirables col·laboradors, amb els quals es pot reeixir plenament. Hi ha en ells entusiasme, esperit de continuïtat, consciència de l'alta tasca a realitzar. Hom pot tenir-hi tota la confiança. Amb elements com aquests es treballa amb gust i es pot ésser optimista.

Com veiem, la relació entre Ricard Lamote de Grignon i l'Orquestra Simfònica de Girona semblava ser de bona entesa i valoració comuna. Al mateix temps, el públic filharmònic de la ciutat se'n sentia orgullós, i aplaudia amb entusiasme les seves actuacions. Només apareix una queixa, i és precisament la poca quantitat de concerts que feien a l'any: els semblava desapropitar una entitat que dignificava, i molt, la ciutat de Girona²⁴.

4. El prestigi artístic de l'Orquestra i el seu director

En els seus orígens, l'Orquestra Simfònica de Girona havia estat concebuda, sobretot, com un instrument pedagògic. Es pot comprovar en un manifest de presentació de l'entitat, on es deia:

Aquesta modesta Orquestra no té la pretensió de presentar-se com una agrupació tècnicament perfecta. La missió cultural de la mateixa, estriba en desenrotllar una obra d'educació musical damunt dels públics. [...] A fi d'aconseguir la finalitat educativa que es proposa, obeeix el programa de les obres que s'ofereixen, totes elles fàcils de comprendre.

Amb la presència de Lamote de Grignon, aquesta primitiva orientació va quedar superada, i el treball de la Simfònica gironina vol, aleshores, assolir un

22. *El Autonomista*, 19 de juny de 1934, p. 1. Aquesta visió de Ricard Lamote ja la trobem el juny de 1933: amb motiu del seu concert de presentació com a sotsdirector de la Banda Municipal de Barcelona al Palau de Belles Arts (l'11 del mateix mes), en un diari gironí es publica: «El Director de l'Orquestra Simfònica de Girona, restà consagrat el passat diumenge com un músic completíssim, de vàlua extraordinària, puix que es mostrà com a director, com a compositor i com a instrumentador, i en cada un d'aquests aspectes assolí un èxit rotund» (*El Autonomista*, 20 de juny de 1933, p. 3).

23. COLL, Montserrat *Lamote de Grignon*. Barcelona: Edicions de Nou Art Thor, 1989, p. 23; A.H.G., Fons Carles Rahola, Epistolari, Ref. 4334 i *El Autonomista*, 20 de juny de 1932.

24. *El Autonomista*, 5 de novembre de 1934, p. 2; i 31 d'octubre de 1935, p. 1.

valor intrínsecament musical, sense altres connotacions. Les diverses fonts consultades donen fe que, en gran mesura, aquest objectiu es va assolir. Fins i tot, en el context advers de la Guerra Civil espanyola, en el qual van tenir lloc els dos darrers concerts de l'Orquestra, es mantenen tant l'empenta de l'entitat com la línia del seu director vers un treball artístic d'alta volada, mentre no decau —en un moment tan delicat— el seguiment del públic, que es manté fidel a la cita amb l'entitat gironina:

[...] Aquesta segona part, en el programa, hauria hagut de portar aquest subtítol: "El miracle de la Simfònica gironina". Perquè si un miracle és un fet que sembla contradir les lleis conegudes que regeixen la naturalesa, digui's si no és un miracle que la Simfònica de Girona soni de manera tan admirable malgrat les llargues solucions de continuïtat que sofreix la convivència artística del Mestre i professors, malgrat la manca important d'instrumentistes per trobar-se al front combatent el feixisme, malgrat el número considerable de professors substituïts i que, per tant, no han tingut possibilitat material d'identificar-se amb el Mestre. I és que realment es poden fer miracles quan es compta amb una quantitat tan enorme de Director i d'artista com posseeix Ricard Lamote de Grignon i amb una quantitat tan gran d'entusiasme i d'amor a l'art com la que posseeixen els músics gironins. ¿De què no serien capaços Mestre i professors si poguessin trobar-se a la feina amb regularitat? La ciutat, que sent i admira l'obra de la Simfònica, ha de fer els possibles perquè pugui actuar d'una manera regular, i en no fer-ho així, la ciutat es deixa perdre un formidable instrument de cultura, un importantíssim mitjà d'incrementació de l'educació estètica dels gironins. Els nombrosos assistents, amb les ovacions reiterades, palesaven la llur complaença i l'afecte que senten per la nostra Simfònica²⁵.

Malauradament, el temps i els esdeveniments de la guerra es van encarregar de fer profètiques algunes d'aquestes paraules, i l'Orquestra Simfònica de Girona ja mai més va tornar a reunir-se. El seu treball, i el bon regust que havia deixat dins els ambients musicals de la ciutat, no van ser possibles en el nou context de la dictadura franquista.

25. *El Autonomista*, 26 d'abril de 1937, p. 2.